

Objectius

- Llegir i escriure ombres fent servir el sistema de numeració decimal.
- Utilitzar els símbols de desigualtat.
- Arrodonir nombres naturals.
- Utilitzar les propietats de les operacions en el càlcul.
- Realitzar operacions tot respectant la jerarquia.
- Calcular potències i conèixer les seves propietats.
- Calcular arrels quadrades per tempteig.

Pàgines de suport del tema

ed@ad [Els nombres naturals 1r ESO](#)

http://recursostic.educacion.es/secundaria/edad/1esomatematicas_cat/1quincena1/index1_1.htm o

http://www.edu365.cat/eso/muds/matematiques/edad/eso1/1quincena1/index1_1.htm

Anaya

<http://web.educastur.princast.es/ies/pravia/carpetas/recursos/mates/anaya1/Programa/menu.htm> Triar apartats 1 i 2

Descartes

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales1/index.htm Triar apartats suma i resta

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales2/index.htm Triar apartats multiplicación, división, potencias i jerarquia de las operaciones

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/M_B1_JerarquiaOperaciones/oa.html Jerarquia de las operaciones

<http://www.i-matematicas.com/Descartes/Libro/index.htm> Triar Números Naturales

Atenex educarex <http://conteni2.educarex.es/?a=42> Triar Matemáticas 1r ESO i triar tema

Vitutor <http://www.vitutor.com/aritmetica.html> Triar Números Naturales

resum del tema amb diapositives <http://www.slideshare.net/blasman/nombres-naturals-5180116>

Pàgines per reforçar i/o ampliar i practicar

Jclíc http://clíc.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=2065 Jocs numèrics ampliar

Xavier Rabasa Arévalo

<http://www.xtec.cat/~jrabasa/totmates/nombres/enters/naturals.pdf> 1rESO Ampliar nombres naturals (op. combinades)

El Tanque http://www2.gobiernodecanarias.org/educacion/17/WebC/eltanque/mat6c/mat6c_p.html Activitats de Reforç nivell 6è triar Tema 1 i Tema 2

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/iesarroyo/matematicas/eso.htm> Editorial Anaya Triar (exerc. Amb solució)

En anglès <http://www.ixl.com/math/>

thatquiz: <http://www.thatquiz.cat/ca/>

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/html/adjuntos/2007/10/04/0012/index.htm> triar Naturales i practicar representación, ordenación, sumar, restar y multiplicar

<http://www.amolasmates.es> Triar applet

Quaderns Virtuals per ampliar

http://clic.xtec.cat/quaderns/qvmates/edu365/html/section_9.htm?&js=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/scripts/&appl=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/appl/&css=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/css/

http://clic.xtec.cat/quaderns/qvmates/edu365/html/section_12.htm?&js=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/scripts/&appl=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/appl/&css=http://clic.xtec.cat/qv_viewer/dist/html/css/

<http://www.genmagic.net/educa/course/view.php?id=3> triar

Geogebra Enric Brasó <http://www.xtec.cat/~ebraso/visual/calcul/calcul.htm> triar applet estimació

Viquipèdia <http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>

1. NOMBRES NATURALS

El conjunt dels nombres Naturals està format per:

$$N = \left\{ 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 \dots \right\}$$

Amb els nombres Naturals comptem els elements d'un conjunt (**nombre cardinal**) o bé expressem la posició o ordre que ocupa un element en un conjunt (**nombre ordinal**)

Els nombres Naturals estan ordenats, la qual cosa ens permet comparar-los:

7 > 4; 7 és més gran que 4

4 < 7; 4 és més petit que 7

Els nombres Naturals són il·limitats, si a un nombre Natural li afegim una unitat, **SEMPRE** obtindrem un altre nombre Natural.

Informació sobre el zero <http://ca.wikipedia.org/wiki/Zero>

2. REPRESENTACIÓ DELS NOMBRES NATURALS

Els nombres Naturals es poden representar en una recta ordenats de més petit a més gran.

Sobre una recta assenyallem un punt, que marquem amb el número zero. A la dreta del zero, i amb les mateixes separacions, situem de més petit a més gran els següents nombres Naturals: 1, 2, 3..

Practica

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales1/natural.htm

3. SISTEMES DE NUMERACIÓ

Els nombres Naturals es poden representar en una recta ordenats de més petit a més gran.

Un sistema de numeració és un conjunt de símbols i regles de generació que permeten construir tots els nombres.

Nosaltres fem servir un sistema de numeració:

- **decimal** ja que es basa en deu símbols o xifres que són: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9.
- **posicional**, el seu valor depèn de la posició que ocupa en el nombre.

<http://www.thatquiz.cat/ca-c/matematiques/valor-de-posicio/> Practica cal modificar les pestanyes

Exemple: els nombres 27 i 72 estan formats per les **mateixes xifres però no tenen el mateix valor.**

$$27 = 2 \cdot 10 + 7 \quad 2 \text{ desenes i } 7 \text{ unitats}$$

$$72 = 7 \cdot 10 + 2 \quad 7 \text{ desenes i } 2 \text{ unitats}$$

Cadascuna de les xifres té un valor segons la posició que té al nombre, la qual correspon successivament a potències de 10.

En el nombre 6.538:

El 6 ocupa el lloc de les unitats de miler i té de valor 6.000 unitats.

El 5 ocupa el lloc de les centenes i té de valor 500 unitats.

El 3 ocupa el lloc de les desenes i té de valor 30 unitats.

El 8 ocupa el lloc de les unitats i té de valor 8 unitats.

Descomposat polinòmicament: $6.538 = 6.000 + 500 + 30 + 8$

I en forma de potències de base 10:

$$6.538 = 6 \cdot 10^3 + 5 \cdot 10^2 + 3 \cdot 10 + 8$$

Practica

<http://www.qenmagic.net/repositorio/displayimage.php?album=4&pos=2> descomposicio polinòmica

<http://www.ixl.com/math/grade-6/place-values-in-whole-numbers> Posició

<http://www.thatquiz.cat/ca-c/matematiques/valor-de-posicio/> Posició

3. **Associativa** $(a + b) + c = a + (b + c)$ $(4 + 5) + 3 = 4 + (5 + 3)$
 $9 + 3 = 4 + 8$
 $12 = 12$

Agrupant de diferents maneres els sumands, el resultat és el mateix

4. **Element Neutre** $a + 0 = a$ $5 + 0 = 5$

El zero és l'element neutre de la suma dels Z

Producte

En un producte els termes s'anomenen **FACTORS** i el resultat, **PRODUCTE**.

1. **Interna** $a \cdot b \in Z$ $4 \cdot 5 = 20$

El producte de dos nombres naturals sempre és un nombre natural

2. **Commutativa** $a \cdot b = b \cdot a$ $4 \cdot 5 = 5 \cdot 4$
 $20 = 20$

L'ordre dels factors no altera el resultat o producte

3. **Associativa** $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ $(4 \cdot 5) \cdot 3 = 4 \cdot (5 \cdot 3)$
 $20 \cdot 3 = 4 \cdot 15$
 $60 = 60$

Agrupant de diferents maneres els factors, el resultat és el mateix

4. **Element Neutre** $a \cdot 1 = a$ $5 \cdot 1 = 5$

El nombre 1 és l'element neutre del producte dels N

5. **Distributiva del producte respecte de la suma**

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \quad 4 \cdot (5 + 3) = 4 \cdot 5 + 4 \cdot 3$$
$$4 \cdot 8 = 20 + 12$$
$$32 = 32$$

6. **Treure factor comú**

$$a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c) \quad 2 \cdot 3 + 2 \cdot 5 = 2 \cdot (3 + 5)$$

Practica càlcul bàsic

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales2/terminosm.htm

resta (operació inversa de la suma)

En una resta els termes s'anomenen **MINUEND** i **SUBTRAHEND** i el resultat, **DIFERÈNCIA** o **RESTA**.

La resta de dos nombres NATURALS no sempre és un nombre NATURAL.

Propietat fonamental de la resta.

Si sumem o restem el mateix nombre al minuend i al subtrahend obtenim una resta equivalent.

Practica http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales1/restapro.htm

divisió (operació inversa de la multiplicació)

$$\begin{array}{r} \text{DIVIDEND} \quad 63 \quad | \quad 2 \quad \text{divisor} \\ 03 \quad 31 \quad \text{quocient} \\ 1 \quad \text{residu} \end{array}$$

En una divisió EXACTA els termes s'anomenen DIVIDEND i DIVISOR i el resultat QUOCIENT. $D = d \cdot q$

Si la divisió és entera, aleshores apareix el residu. $D = d \cdot q + r$

La divisió de dos nombres NATURALS no sempre és un nombre NATURAL.

Practica

http://www2.gobiernodecanarias.org/educacion/17/WebC/eltanque/ladivision/resuelve/doscifras/resuelve_dc_p.html
http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/naturales2/division.htm

6. POTENCIACIÓ

Els nombres Naturals es poden presentar en forma de potència.

Una potència és una forma abreujada d'escriure una multiplicació d'uns factors iguals.

$$a^n = \underbrace{a \cdot a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a}_{n \text{ vegades}}$$

a s'anomena "**base de la potència**", i **n** s'anomena "**l'exponent**".

L'exponent indica el nombre de vegades que es multiplica la base

Exemples:	base	exponent	resultat
$3^5 = 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 = 243$	3	5	243
$2^4 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 16$	2	4	16

Propietats

- 1) $a^0 = 1$ Una potència d'exponent zero **SEMPRE** és igual a 1.
- 2) $a^1 = a$ Una potència d'exponent u **SEMPRE** és igual a la base.
- 3) $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$ Un producte de potències de la mateixa base es pot escriure **abreujadament, de manera que la base és la mateixa i el nou exponent serà el resultat de sumar els exponents inicials.**
- 4) $a^m : a^n = a^{m-n}$ Un quocient de potències de la mateixa base es pot escriure **abreujadament, de manera que la base és la mateixa i el nou exponent serà el resultat de restar els exponents inicials.**

- 5) $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$ Una potència elevada a un exponent es pot escriure abreujadament, de manera que la base és la mateixa i el nou exponent serà el resultat de multiplicar els exponents inicials.
- 6) $a^m \cdot b^m = (a \cdot b)^m$ Un producte de potències de diferent base i mateix exponent es pot escriure abreujadament, de manera que la base és el producte de les bases i d'exponent el mateix.
- 7) $a^m : b^m = (a : b)^m$ Un quocient de potències de diferent base i mateix exponent es pot escriure abreujadament, de manera que la base és el quocient de les bases i d'exponent el mateix.

Exemples:	base	exponent	resultat
$7^0 = 1$	7	0	1
$11^1 = 11$	11	1	11
$2^2 \cdot 2^3 = 2^{2+3} = 2^5 = 32$	2	5	32
$3^6 : 3^4 = 3^{6-4} = 3^2 = 9$	3	2	9
$(2^3)^2 = (2)^{3 \cdot 2} = 2^6 = 64$	2	6	64
$2^2 \cdot 5^2 = (2 \cdot 5)^2 = 10^2 = 100$	10	2	100
$15^3 : 3^3 = (15 : 3)^3 = 5^3 = 125$	5	3	125

6. ARREL QUADRADA

Els nombres Naturals es poden presentar en forma de potència.

L'ARREL QUADRADA és l'operació inversa a elevar al quadrat un nombre.

Exemple: Si tenim el nombre 7 i l'elevem al quadrat tindrem:

$$7^2 = 49$$

Si ara fem l'arrel quadrada de 49

$$\sqrt{49} = \sqrt{7^2} = 7$$

Els nombres que tenen l'arrel quadrada exacta s'anomenen quadrats perfectes.

En altres paraules, un quadrat perfecte és el quadrat d'un nombre. Per exemple, els nombres 0, 1, 4, 9, 16 ... són quadrats perfectes.

Els nombres que no són quadrats perfectes tenen residu.

$$\sqrt{40} = 6^2 + 4 \quad \text{també podem escriure} \quad \sqrt{40} = 7^2 - 9$$

$$\sqrt{40} \quad \text{L'arrel per defecte és 6} \quad \sqrt{40} \quad \text{L'arrel per excés és 7}$$

Observa i continua fins el nombre 20

Nombre	potència	resultat	arrel quadrada	resultat
1	1^2	1	$\sqrt{1} = \sqrt{1^2}$	1
2	2^2	4	$\sqrt{4} = \sqrt{2^2}$	2
3	3^2	9	$\sqrt{9} = \sqrt{3^2}$	3
4	4^2	16	$\sqrt{16} = \sqrt{4^2}$	4
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

<http://www.thatquiz.cat/ca-2/matematiques/exponent/> practicar potències i arrels. Triar segons dificultat

7. OPERACIONS COMBINADES

Per calcular operacions combinades has de tenir en compte l'ordre següent:

- 1r** Calcular les potències i arrels
- 2n** Efectuar les operacions entre parèntesis.
- 3r** Efectuar els productes i quocients.
- 4t** Efectuar les sumes i restes.

Si hi ha productes i divisions seguides, per no equivocar-te cal **operar sempre des de l'esquerre cap a la dreta**; has de fer el mateix si hi apareixen sumes i restes.

Exemples: a) $5 \cdot (37 - 12) + 45 : 5 = 5 \cdot 25 + 45 : 5 = 125 + 9 = 134$

b) $(36 : 3 + 40 : 5) : 4 = (12 + 8) : 4 = 20 : 4 = 5$

c) $4 - 3^0 + 3 \cdot \sqrt{36} - 10 =$
 $= 4 - 1 + 3 \cdot 6 - 10 = 4 - 1 + 18 - 10 = 3 + 18 - 10 =$
 $= 21 - 10 = 11$

És important que t'acostumis a procedimentar en línia (horitzontalment).

Si tens dificultats els pots resoldre en vertical:

$$\begin{aligned} \text{a) } & 5 \cdot (37 - 12) + 45 : 5 = \\ & = 5 \cdot 25 + 45 : 5 = \\ & = 125 + 9 = \\ & = 134 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{b) } & (36 : 3 + 40 : 5) : 4 = \\ & = (12 + 8) : 4 = \\ & = 20 : 4 = \\ & = 5 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{c) } & 4 - 3^0 + 3 \cdot \sqrt{36} - 10 = \\ & = 4 - 1 + 3 \cdot 6 - 10 = \\ & = 4 - 1 + 18 - 10 = \\ & = 3 + 18 - 10 = \\ & = 21 - 10 = \\ & = 11 \end{aligned}$$

per practicar operacions combinades

http://migv2004.webs.com/activ_flash/OperaNaturales.swf senzillet

http://www.xtec.cat/ieslamallola/departaments/assignatures_mates_primer_eso.htm cal triar dificultat

http://recursostic.educacion.es/descartes/web/materiales_didacticos/M_B1_JerarquiaOperaciones/oa.html

http://www.genmagic.net/mates4/jerarquia_opera.swf pas a pas